

Molnár Csabáné

A vállalkozások adózása

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Általános vállalkozási feladatok

A követelménymodul száma: 0886-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-004-30

VÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Tóth Ágoston egy kereskedelmi betéti társaság üzletvezetője. Barátjának Szűcs Elemérnek a munkahelye megszűnt. Az üzem bezárása után Szűcs Elemér egyéni vállalkozóként folytatná munkáját, esetleg feleségével közösen egy betéti társaságot vagy Kft-t szeretne alapítani, amely a szakmájához kapcsolódó termelő tevékenységet folytatna. Miután eddig még mindketten alkalmazottként dolgoztak, nincsenek tisztában a vállalkozás alapításával, ezért barátjától kér segítséget. Milyen vállalkozást alapítson, és milyen adókkal kell majd számolni a vállalkozás folytatása során?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Bevezetés

A vállalkozás alapításán gondolkodik, annak nagyon alaposan végig kell gondolnia azt, hogy milyen vállalkozási formát választ. Milyen anyagi lehetőségei vannak, milyen a gazdasági környezete, milyen termékre vagy szolgáltatásra van szükség a környezetében, stb.

A VÁLLALKOZÁSI FORMÁK

VÁLLALKOZÁSOK CSOPORTOSÍTÁSA

A vállalkozásokat többféle módon csoportosíthatjuk.

Jellege szerint Vállalkozási forma szerint lehet:

- Termelő vállalkozás
- Szolgáltató vállalkozás
- Kereskedelmi vállalkozás

Vállalkozási forma szerint:

- Egyéni vállalkozás
- Társas vállalkozás
- Szövetkezet
- Állami, önkormányzati tulajdonú vállalat

EGYÉNI VÁLLALKOZÁS

Az egyéni vállalkozás a legegyszerűbb vállalkozási forma. Két formája van melyben a tevékenységet gyakorolni lehet: az egyéni vállalkozó és az egyéni cég. Az egyéni vállalkozói tevékenység végzésénél a vállalkozás vagyonától nem különül el a saját vagyon, így a vállalkozásnak nincs az alapító természetes személytől elkülönülő önálló jogképessége.

Vállalkozás megkezdése

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül, vagy személyesen kezdeményezhető. Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének feltétele, hogy az erre irányuló szándékaról a természetes személy az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró, országos illetékességű hatósághoz bejelentést nyújtson be.

A bejelentést az e célra rendszeresített elektronikus űrlapon kell megtenni. A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a bejelentő családi és utónevét, születési családi és utónevét, anyja családi és utónevét, születési helyét és idejét, lakcímét, értesítési címét, állampolgárságát,
2. nyilatkozatot arról, hogy nem állnak fenn a kizáró okok, (költséghatár alatti cselekvőképesség vagy cselekvőképtelenség, gazdasági, vagyon elleni bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja)
3. a főtevékenységet, és a folytatni kívánt egyéb tevékenységet (tevékenységeket) a 2009. évi CXV Törvény 6.§.-ban meghatározott TEÁOR-számokból képzett szakmakód szerint megjelölve,
4. a székhely, valamint szükség szerint a telephely (telephelyek) és a fióktelep (fióktelepek) címét,
5. az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. Törvényben meghatározott további adatokat és nyilatkozatokat, amelyek az állami adóhatósághoz való bejelentkezési kötelezettség teljesítéséhez szükségesek.

A tevékenységi körök pontos meghatározása azért fontos, mert csak olyan számlák alapján lehet majd az Áfa-t visszaigényelni, valamint a társasági adóban és a személy jövedelemadóban a költségeket elszámolni, melyek a vállalkozás tevékenységi körébe tartoznak.

Székhely, telephely, fióktelephely

A vállalkozói tevékenységi kérelem benyújtásakor meg kell jelölni a tervezett egyéni vállalkozás székhelyét, telephelyeit és fióktelephelyeit.

A székhely a vállalkozás központi ügyintézésének a helye, ez lehet akár a vállalkozó lakása is. A telephely (üzlet, termelő – szolgáltató egység) a vállalkozás gyakorlásának olyan helyszíne, amely más címen, de azon a településen van, mint a székhely. A fióktelephely olyan telephely, amely más településen van, mint az egyéni vállalkozás székhelye.

1. ábra. Iparipark (székhely, telephely)¹

Egyéni vállalkozó adózása

A vállalkozói kérelem benyújtásakor nyilatkozniuk kell arról, milyen módon szeretne a vállalkozó adózni. Választhat többféle adózási mód közül.

- Vállalkozói személyi jövedelemadó az általános szabályok szerint
- Átalányadózás - a bevétel arányában
- EVA - a bevétel 25%-át fizeti be

"Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel."²

Egyéni vállalkozás működtetése

Egyéni vállalkozó több telephelyet is működtethet, de a képesítésre vonatkozó előírásokat minden telephelyen be kell tartani. Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel. Az egyéni vállalkozó közreműködőként alkalmazottat, külön jogszabályban meghatározott bedolgozót, segítő családtagot, és szakiskolai, szakközépiskolai tanulót foglalkoztathat.

Tevékenységeinek gyakorlása közben köteles feltüntetni:

¹ Forrás: www.vallalkozoinegyed.hu/20090325/szekszard_ipari_park_fejlesztes_terulet_noveles; 001.jpg, 2010.08.17.

² 2009. évi CXV. Törvény 15.§.1 bekezdés.

1. nevét (fantázianév nem lehet),
2. nyilvántartási számát,
3. adószámát és azt, hogy
4. egyéni vállalkozó (rövidítés megengedett: e.v.)

Egyéni vállalkozói tevékenység szünetelése

"Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét legalább egy hónapig és legfeljebb öt évig szüneteltetheti."³ A szünetelés bejelentését követően, annak tartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is köteles teljesíteni.

TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK

A társas vállalkozások olyan üzleti szervezetek, más néven cégek, melyeket

- magánszemélyek,
- magán- és jogi személyek
- jogi személyek

hoznak létre jövedelemszerzés céljából, közös vagyonnal, közös kockázattal. Vagyonuk egy részét egyesítik, közös üzletet hoznak létre, a nyereségből közösen részesülnek és az esetleges veszteséget is közösen viselik.

Gazdasági társaságok formái:

1. Jogi személyiség nélküliek:
 - a) Közkereseti Társaság (kkt)
 - b) Betéti társaság (Bt)
2. Jogi személyiségűek
 - a) Korlátolt felelősségű társaság (Kft)
 - b) Részvénytársaság (Rt) mely lehet nyitott és zárt
 - c) Közös vállalat

Gazdasági társaság alapításához – a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság kivételével – legalább két tag szükséges. Természetes személy⁴ egyidejűleg csak egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős tag.

Gazdasági társaság alapítása

³ 2009. évi CXV. Törvény 16.§,1 bekezdés

⁴ Természetes személy: maga az ember, aki bármilyen jogokat szerezhethet, és bármilyen kötelezettségeket vállalhat.

A gazdasági társaság alapításához társasági szerződés megkötése, egyszemélyes gazdasági társaságnál és zártkörűen működő részvénytársaság esetében alapító okirat, nyilvánosan működő részvénytársaság esetében alapszabály elfogadása szükséges. A társasági szerződést és az alapító okiratot valamennyi tagnak (alapítónak) alá kell írnia. A gazdasági társaság alapításához valamennyi tulajdonos vagyoni hozzájárulása szükséges. A vagyoni hozzájárulás lehet pénzbetét vagy apport (nem pénzbeli hozzájárulás).

A társasági szerződésben (alapító okiratban, alapszabályban) meg kell határozni:

- a gazdasági társaság nevét és székhelyét;
- a gazdasági társaság tagjait, nevük (cégnevük) és lakóhelyük (székhelyük) feltüntetésével;
- a gazdasági társaság tevékenységi körét;
- a társaság jegyzett tőkéjét, a jegyzett tőke (a tagok vagyoni hozzájárulása) rendelkezésre bocsátásának módját és idejét;
- a cégjegyzés módját;
- a vezető tisztségviselők nevét, lakóhelyét;
- a gazdasági társaság időtartamát, ha a társaságot határozott időre alapítják;
- mindazt, amit a gazdasági társaságokról szóló törvény az egyes gazdasági formáknál kötelezően előír.

2. ábra. Magyar fizetőeszközök⁵

Gazdasági társaság működése

A gazdasági társaság legfőbb szerve

⁵ Forrás: <http://termekpiac.bekesmegye.com/aktualis-gazdasagi-hirek,002.jpg>, 2010.08.18.

A gazdasági társaság legfőbb szerve a közkereseti és a betéti társaságnál a tagok gyűlése; közös vállalat esetében az igazgatótanács; korlátolt felelősségű társaság esetében a taggyűlés; részvénytársaság esetében pedig a közgyűlés. A gazdasági társaság minden tagja (részvényese) jogosult a társaság legfőbb szervének tevékenységében részt venni. A gazdasági társaság a határozatait általában egyszerű szótöbbséggel hozza meg. A gazdasági társaság alapításakor a vezető tisztségviselőket és a felügyelő bizottság tagjait, valamint a könyvvizsgálót az alapítók a társasági szerződésben (alapító okiratban, alapszabályban) jelölik ki. Ezt követően a gazdasági társaság vezető tisztségviselőit, felügyelő bizottságának tagjait és a könyvvizsgálót a gazdasági társaság legfőbb szerve választja meg.

Munkavállalók

A vállalkozás a folyamatos termelés, zökkenőmentes szolgáltatásnyújtás, irodai vagy adminisztrációs, stb. célokra munkavállalókat alkalmazhat. A gazdasági társaságnál foglalkoztatott munkavállalók jogaira és kötelezettségeire, valamint a munkaügyi kapcsolatokra a Munka Törvénykönyve rendelkezéseit kell alkalmazni.

Dolgozókat a vállalkozás a munka jellegétől és mennyiségétől függően részmunkaidőben vagy teljes munkaidőben alkalmazhat. A munkavállalóval a munkába lépés előtt munkaszerződést kell kötni, mely lehet határozott idejű vagy határozatlan idejű. Amennyiben egy konkrét meghatározott feladatot szeretnének elvégeztetni, akkor megbízási szerződéssel is alkalmazhatunk dolgozót.

Tevékenység végzése

A gazdasági társaság a cégjegyzékbe való bejegyzéssel, a bejegyzés napján jön létre. (cégbejegyzés manapság pár óra alatt megtörténhet online módon, ügyvéd segítségével). Hatósági engedélyhez kötött tevékenységeket csak hatósági engedély birtokában lehet végezni. Adóköteles tevékenység, csak adószám birtokában végezhető.

A gazdasági társaságok megszűnése

A gazdasági társaság megszűnhet:

- átalakulással,
- végelszámolással,
- felszámolással. (ide tartozik a csődeljárás is)

A gazdasági társaságot megszűnéskor törlik a cégjegyzékből.

1. Betéti Társaság

A betéti társaság létesítésére irányuló társasági szerződéssel a társaság tagjai üzletszerű, közös gazdasági tevékenység folytatására vállalnak kötelezettséget. Legalább egy tag (beltag) felelőssége a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeikért korlátlan és a többi beltaggal egyetemleges⁶, míg legalább egy másik tag (kültag) csak a társasági szerződésben vállalt vagyoni betétje szolgáltatására köteles, a társaság kötelezettségeiért azonban nem felel, csak vagyoni betétje erejéig. A beltaggal azonos módon felel a kültag, ha neve szerepel a társaság cégnevében.

A betéti társaság elnevezést – vagy annak „bt.” rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

A **kültag** a társaság üzletvezetésére és képviselésére csak akkor jogosult, ha neve szerepel a társaság cégnevében. A tagok gyűlése (taggyűlés) tevékenységében azonban a kültag is részt vesz.

Ha a társaságból valamennyi beltag kiválik, a társaság megszűnik, kivéve, ha az utolsó beltag kiválásától számított három hónapon belül új beltag belépését a cégbírósághoz bejelentik.

Ha a társaságból valamennyi kültag kiválik, a társaság megszűnik, kivéve, ha az utolsó kültag kiválásától számított három hónapon belül új kültag belépését a cégbírósághoz bejelentik.

2. Korlátolt Felelősségű Társaság (Kft)

Az egyik leggyakrabban alkalmazott vállalkozási forma. A korlátolt felelősségű társaság olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul. A tag kötelezettsége a társasággal szemben csak törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben esetleg megállapított egyéb vagyoni hozzájárulás szolgáltatására terjed ki. A társaság kötelezettségeiért – a törvényben meghatározott kivétellel – a tag nem felel. A korlátolt felelősségű társaság elnevezést – vagy annak „kft.” rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

A társasági szerződésben az általános előíráson felül meg kell határozni:

- a törzstőke és az egyes tagok törzsbetéteinek mértékét;
- a teljes egészében be nem fizetett pénzbetétek befizetésének módját és esedékességét;
- a szavazati jogok mértékét;
- az első ügyvezetőt, több ügyvezető esetén a képviselő módját;
- a cégjegyzés módját;

⁶ Egyetemleges felelősség: ha a társaság vagyona nem elegendő a tartozások kifizetésére, akkor azok behajthatók bármelyik beltag vagyonából.

A VÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁSA

- felügyelő bizottság kötelező létrehozása esetén az első felügyelő bizottság tagjait;
- könyvvizsgáló kötelező választása esetén az első könyvvizsgáló személyét;
- a megismételt taggyűlés összehívásának rendjét

A társaság törzstőkéje⁷ az egyes tagok törzsbetéteinek⁸ összegéből áll. A törzsbetét a tagok vagyoni hozzájárulása, amely pénzbeli betétből, illetve nem pénzbeli betétből áll.

A jegyzett tőke részét képező nem pénzbeli hozzájárulás bármilyen vagyoni értékkel rendelkező forgalomképes dolog, illetve szellemi alkotás, valamint vagyoni értékű jog lehet. Nem pénzbeli hozzájárulásként csak olyan végrehajtás alá vonható dolgot és szellemi alkotást vagy jogot lehet figyelembe venni, amelyet utóbb a gazdasági társaság harmadik személy hozzájárulása (engedélye) nélkül ruházhat át. Ilyennek kell tekinteni, ha az engedélyt már a nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatásakor megtagadták.

Minden tagnak egy törzsbetéte van; egy törzsbetétnak azonban a közös tulajdon szabályai szerint több tulajdona is lehet.

A társaság bejegyzését követően a tagok jogait és a társaság vagyonából őket, megillető hányadot az üzletrész testesíti meg.

A taggyűlés a társaság legfőbb szerve. A taggyűlést legalább évente egyszer össze kell hívni. A taggyűlésen a tagot erre meghatalmazott személy is képviselheti.

A társaság ügyeinek intézését és a társaság képviselét a tagok közül vagy kívülálló személyek köréből választott egy vagy több ügyvezető látja el.

A társaság megszűnésének elhatározásához a taggyűlésnek legalább háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.

Ha a társaság tagjainak száma egy főre csökkent, a társaság nem szűnik meg, hanem egyszemélyes társaságként tovább működik.

VÁLLALKOZÁSOK GAZDÁLKODÁSA

A vállalkozások legfontosabb célja az, hogy a tulajdonos vagy tulajdonosok számára megfelelő jövedelmet biztosítson. Jövedelem csak akkor keletkezik, ha a vállalkozás bevételei meghaladják a költségeket. Ellenkező esetben a vállalkozás veszteséges.

Jövedelem = árbevétel - költség

Árbevétel: a vállalkozói tevékenység során az áruk eladásából, szolgáltatás nyújtásából származó pénzes összeg.

⁷ Törzstőke: az egyes tagok törzsbetéteinek összege

⁸ Törzsbetét: Az a vagyonrész, amellyel az egyes tagok járulnak hozzá a társaság induló vagyonához.

Költség: a vállalkozói tevékenységgel összefüggő, a tevékenység folytatása érdekében a naptári évben szabályszerűen (számlával) igazolt kiadás (ténylegesen kifizetett).

A kiadás és a költség nem azonos fogalmak. Nem minden kiadás számolható el költségként. Nem költség, de kiadás a vállalkozás szempontjából például adóbírság, késedelmi pótlék, stb.

A vállalkozások számviteli kötelezettsége

A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően döntéseik megalapozása érdekében a vállalkozások, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról alapvetően a múltbeli adatokon alapuló, objektív információk álljanak rendelkezésre.

A számviteli törvény meghatározza a beszámolási és könyvvezetési kötelezettséget, a beszámoló összeállítását és a könyvek vezetése során érvényesítendő elveket, az azokra épített szabályokat, valamint a nyilvánosságra hozatalra, a közzétételre és a könyvvizsgálatra vonatkozó követelményeket.

A törvény hatálya kiterjed a gazdaság minden olyan résztvevőjére, amelynek működéséről magánszemélyek és jogi személyek tájékoztatást igényelnek

A számvitel magában foglalja a könyvelést (a pénzben kifejezhető adatok regisztrálását, csoportosítását és összesítését), az elszámolási rendszer, a számviteli információk (a bizonylatok és azok útjának, a nyilvántartás módjának stb.) megszervezését, a beszámoló: a mérleg és az eredmény-kimutatás elkészítését, elemzését, a vállalkozás egész tevékenységének pénzügyi ellenőrzését és a költségszámítást. Adózási ismeretek nélkül nem lehet ellátni a számvitelt. A számviteli munka ellátását szakemberek végzik (könyvelők, könyvvizsgálók, pénzügyi szakemberek).

3. ábra. Könyvelő iroda⁹

Legfontosabb számviteli alapfogalmak:

⁹ Forrás: www.merleg-ado-2000.hu,003.jpg,2010.08.18.

Leltár: A vállalkozás összes eszközének mennyiségét és értékét, forrásainak értékét egy meghatározott időpontban felsoroló kimutatás.

Mérleg: Olyan kimutatás, amely bal oldalon az eszközöket, jobb oldalon az eszközök forrásait egy meghatározott időpontban, összevontan és csak értékben tartalmazza:

- Nyitó mérleg: Vagyoni helyzet a vállalkozás indulásakor, év eleji mérleg
- Éves mérleg
- Záró mérleg: Vagyoni helyzet a vállalkozás megszűnésekor

Beszámoló: A gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, a naptári év könyveinek lezárását követően, alátámasztva a törvényben meghatározott könyvvizsgálattal.

Könyvvitel: A vagyoni helyzetben bekövetkezett változások folyamatos feljegyzése.

A vállalkozás forrásai, eszközei

A vállalkozásoknak a gazdálkodáshoz eszközökkel és munkaerővel kell rendelkezni. A gazdasági eszközöket tőkének nevezzük. A tőke olyan felhalmozott érték, amely működése során értéktöbbletet hoz létre. Megkülönböztetünk: pénztőkét (készpénz, bankszála, értékpapír), termelőtőkét (termelést szolgáló eszközök, pl. gépek, épületek), árutőkét (nyersanyagok, alapanyagok, stb.) Az eszközök csoportosítása aszerint történik, hogy mennyi ideig szolgálja a termelési folyamatot. Ha ez éven túl, akkor befektetett eszközökről, (pl. irodatechnikai eszközök, számítógépek, gépek stb.) egy éven belül pedig forgóeszközökről (pl. félkész termékek) beszélünk. A forrás, az eszközök eredetét, származását mutatja. A forrásokat saját és idegen tőkére osztjuk. A források és eszközök egyidejű kimutatása a mérleg. A mérleg nyújt felvilágosítást az adott év eredményének nagyságáról is. A nyitómérleg adatait összehasonlítjuk a záró mérleg adataival, a különbség a "saját tőke" változása, az üzleti év eredménye.

Leltár

A vállalkozásnak a vagyon növelésén kívül fontos feladata a már meglévő vagyonának, értékeinek a védelme is. Ehhez arra van szükség, hogy pontosan tisztában legyen az egyes vagyontárgyak mennyiségével és értékével is. Ezt a kimutatást nevezzük leltárnak. Leltározással információhoz jutnak a vállalkozások a készletek tényleges mennyiségéről és összetételéről. A beszerzésről és az értékesítésről, felhasználásról nyilvántartott adatok alapján megállapítható vállalkozás készlete az adott termékből a nyilvántartások szerint. A készletek megszámlálásával, mérésével a tényleges értéket kapjuk meg. Ha a tényleges készlet kevesebb, mint a könyv szerinti akkor leltárhiánnyról beszélünk.

Vállalkozások adózása

A vállalkozó és a vállalatok tevékenységét igen sokféle adó terheli. Az adó vagy a forgalomhoz (általános forgalmi adó – ÁFA –, fogyasztási adó, iparüzési helyi adók), vagy az elért jövedelemhez (személyi jövedelemadó, társasági adó), esetenként a vagyonhoz kapcsolódik.

Az adó az állam egyik legjelentősebb bevétele. Az állami feladatok ellátásához – a törvényhozáshoz, az államigazgatáshoz, a honvédelemhez, az oktatáshoz stb. – pénzre, illetve erőforrásokra van szükség. Az állam költségvetési bevételeinek számos formája van. Az adó olyan fizetési kötelezettség, amely az állami bevételek egyik fontos formája, a közkiadások fedezésére szolgál.

Az adó fontos befolyásoló, szabályozó szerepet is játszik: az adóval sújtott tevékenységekre visszafogó, az adómentességet vagy kedvezményt élvező tevékenységekre pedig élénkítő hatást gyakorol. A fejlett piacgazdasággal rendelkező államok ezt gyakran alkalmazzák a gazdaság szabályozására.

Adó: közvetlen ellenszolgáltatás nélküli, visszatérő, ismétlődő kötelezettség, melynek mértékét és módját az állam egyoldalúan határozza meg és biztosítja jogi feltételeit.

Az adózás rejtelmeiben való tájékozódás bonyolult feladat. Adózási ügyekben érdemes könyvelő, „adótanácsadó” segítséget igénybe venni.

Adót fizetnek tehát a központi költségvetés és az önkormányzatok számára az állampolgárok, gazdálkodó szervezetek, intézmények. Az állam és az önkormányzatok nevében az adóhatóságok járnak el. Adóhatóságok: APEH (Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal), VPOP (Vám és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, önkormányzati adóhatóság).

Adók fajtái:

Jövedelemhez kapcsolódó adók:

- Személyi jövedelemadó (SZJA): adóköteles jövedelemmel rendelkező állampolgár fizet
- Társasági adó: társaságok, gazdálkodó szervezetek fizetik nyereségük után

Fogyasztáshoz kapcsolódó adók:

- Általános forgalmi adó (ÁFA): terméket, szolgáltatást vásárló fizeti
- Fogyasztási adó, jövedéki adó: egyes termékek különadója. Pl. üzemanyag

Vagyonhoz kapcsolódó adó:

- Pl. súlyadó: gépjármű tulajdonosa fizeti

Helyi adók:

- Vagyonhoz köthető: pl. ingatlan adó
- Kommunális adó:

- Iparűzési adó.

4. ábra. Érmék¹⁰

Személyi jövedelemadó:

Magánszemélyek és egyéni vállalkozások éves jövedelmét terhelő sávosan növekvő adó. Az adó alapja az adóévben megszerzett jövedelmek összege.

Jövedelem a magánszemély (vállalkozó) által az adóévben bármilyen címen és formában megszerzett bevétel egésze, vagy a törvényben elismert költségekkel csökkentett része, vagy annak a törvényben meghatározott hányada.

A magánszemély adóévenként

- adóbevallást köteles benyújtani az adóhatósághoz (önadózás), amelyben bevallja az összevont adóalapját és az adóévben megszerzett, bevallási kötelezettség alá eső külön adózó valamennyi jövedelmét, bevételét, az adót, valamint – a kifizető(k) által és az általa megállapított, levont, megfizetett adó, adóelőleg beszámításával – a befizetendő vagy visszajáró adókülönböt, vagy
- az adózás rendjéről szóló törvény szerint előírt határidőben tett nyilatkozattal kéri, hogy az adóját a munkáltató állapítsa meg (munkáltatói adómegállapítás).

Az adó mértékét az évenként összeállításra kerülő adótábla tartalmazza: 2010.-ben az adó mértéke:

0–5000000 Ft	17% (max:850000Ft)
5000001 Ft felett	850000 Ft és az 5000000 Ft feletti rész 32%-a

¹⁰ Forrás:<http://penzugy.uw.hu/ajanlo/index.html>, 004.jpg, 2010.08.18.

Az adóbevallás évente egyszer történik, de közben a kifizető adóelőleget von le. A vállalkozási tevékenységet nem folytató magánszemélynek, ha általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett, a személyi jövedelemadóról az adóévet követő év május 20-áig kell bevallást benyújtania (kivéve, a munkáltatói adómegállapítást) és a jövedelemadót, az adóévet követő év május 20-áig kell megfizetnie.

A vállalkozási tevékenységet folytató, vagy általános forgalmi adó fizetési kötelezettséget eredményező, értékesítést végző magánszemélynek a személyi jövedelemadóról az adóévet követő év február 25-ig kell bevallást benyújtania és a jövedelemadót, az adóévet követő év február 25-éig kell megfizetnie.

Adómentességet élvez a bevételek bizonyos csoportja, illetve az összevont adóalapot csökkenteni lehet többféle kedvezménnyel.

A munkavállaló munkabérét nemcsak a személyi jövedelemadó előleg levonása terheli, hanem egyéb járulékok is. Az alábbi példában végig tudja követni, milyen adók és járulékok terhelik a bért, mit jelent ez a munkavállaló és mit a munkaadó szempontjából. A példa, 2010-es adatokat tartalmaz.

1. Bruttó havi munkabér: 100.000 Ft
2. Éves bruttó jövedelem: 1.200.000 Ft
3. Munkaadói egészségbiztosítási járulék (3%): 3.000 Ft
4. Munkaadói TB járulék (24%): 24.000 Ft
5. Szakképzési alap hozzájárulás (1,5%): 1.500 Ft
6. Munkavállalói járulék (1,5%): 1.500 Ft
7. Munkavállalói egészségügyi járulék (6%): 6.000 Ft
8. Állami nyugdíjjárulék (1,5%): 1.500 Ft
9. Magánnyugdíjpénztári befizetés (8%): 8.000 Ft
10. Családi adókedvezmény: 0 Ft
11. Számított SZJA: 21.590 Ft
12. Családi adókedvezménnyel csökkentett SZJA: 21.590 Ft
13. Különadó: 0 Ft
14. Összes adó: 6.490 Ft
15. Adójóváírás: 15.100 Ft
16. Nyugdíjjárulék utáni kedvezmény: 0 Ft
17. Összes kedvezmény: 15.100 Ft
18. Havi összes levonás a bruttó bérből: 23.490 Ft
19. Havi összes munkaadói járulék: 28.500 Ft
20. Összesen havonta az államnak fizetendő: 51.990 Ft
21. Munkaadó összes havi költsége: 128.500 Ft
22. Nettó havi munkabér: 76.510 Ft
23. Havi összes nettó jövedelem: 76.510 Ft

Általános forgalmi adó

Az ÁFA elsősorban a fogyasztó terhére megállapított adónem. A vállalkozásokat csak esetenként, mint végső fogyasztókat terheli. Kezelése azonban a gazdálkodókra hárul, ők az adó alanyai.

Jellemzői:

1. forgalmi (termék, szolgáltatás értékesítéséhez kapcsolódik)
2. általános (mindenkire kiterjed, aki terméket értékesít, vagy szolgáltatást nyújt)
3. nettó típusú (nem halmozódik. A termék (szolgáltatás) eladása után megállapított adót (output) csökkenteni kell a beszerzések (input) után fizetett adók összegével)
4. hozzáadott érték adó (csak az értéknövekedés után keletkezik adófizetési kötelezettség)
5. közvetett (az adó alanya és viselője szétválik)
6. fogyasztói (felhasználót terheli, noha a forgalmazók fizetik be. Költségként a fogyasztónál jelentkezik. A forgalmazás fázisaiban az adó csak átmenő, áthárítható tétel.)

Az adó alapja termékértékesítésnél és szolgáltatásnyújtásnál a teljesítés ellenértéke. Termékek importjánál (behozatal) a megállapított vámérték az adóalap. (az EU-s országok belföldinek minősülnek.)

Áfa mértéke:

Az áfa mértékét a termék vagy szolgáltatás nettó vagy a bruttó értékéből lehet kiszámolni.

Bruttó érték= nettó érték+ áfa

- Általánosságban: 25%, (minden termékre, szolgáltatásra, mely más csoportba nem tartozik.) ebben az esetben a termék 20%-os adót tartalmaz.
- Kedvezményes csoportba tartoznak a 18%-os (pl. szállásnyújtás), 5%-os (pl. élelmiszer egy része) és a 0%-os (pl. oktatás) adóköteles értékesítési termékek, szolgáltatások. Adótartalom: 18%- nál 15,25%.

Adómentesség

- Alanyi adómentesség, személyhez kapcsolódik 5000000 Ft árbevételig
- Tárgyi adómentesség: termékhez, szolgáltatáshoz kapcsolódik pl. postai szolgáltatás
- EVA speciális eset, több adót is kivált mértéke (2010 júl.) 30%

Adó bevallása

- Éves bevallás a tárgyévet megelőző évben a fizetendő forgalmi adó <250000 Ft-nál
- Negyedéves bevallás (ez a leggyakoribb)
- Havi bevallás a tárgyévet megelőző évben a fizetendő forgalmi adó >1000000 Ft-nál
- Gyakorított áfa bevallás

Áfa típusai:

1. Előzetesen felszámított áfa. Abban az esetben igényelhető vissza, ha a vállalkozó az áfakörben benne van. Az adólevonási jog az előzetesen felszámított adó összegét hitelesen igazoló dokumentum (számla, bizonylat) birtokában gyakorolható. (beérkező számla)
2. Fizetendő áfa. Az adóalany köteles a termékértékesítésről, szolgáltatásnyújtásról számlát, egyszerűsített számlát kiállítani. (kimenő számla)

Áfa pénzügyi elszámolása

A vállalkozás megfizeti az eladó által felszámított áfát. A vállalkozás értékesítéskor felszámítja az áfát és a vevővel megfizetteti (fizetendő áfa). A fizetendő és az előzetesen felszámított áfát rendezni kell az állami költségvetéssel. A két számla összevetés adja meg, hogy visszaigényelni lehet vagy befizetni kell az áfát.

Bizonylat–számla–nyugta

A számla olyan szigorú számadású bizonylat, amelyet áru értékesítésekor vagy szolgáltatás teljesítésekor állítanak ki. Papír vagy elektronikus dokumentum lehet. A számvitelre illetve az adózásra vonatkozó jogszabályok előírják azokat a formai és tartalmi követelményeket, amelyeket a számlának teljesítenie kell. Tartalmaznia kell a vevő és szállító azonosítására szolgáló adatokat (pl. név, cím, adószám), a teljesítésre vonatkozó adatokat (áru vagy szolgáltatás megnevezése, mennyisége, értéke), illetve a kifizetéssel kapcsolatos adatokat (fizetési mód, esedékesség, bankszámla).

Ha az adóalany adófizetésre nem kötelezett, a számlában áthárított adóösszeget, felszámított adómértéket nem tüntethet fel. Ilyen esetben, a számlában a „mentes az adó alól” kifejezést kell szerepeltetni.

A mindennapi szóhasználatban gyakran keveredik a számla és a nyugta fogalma. Míg a számla az ügylet teljesítésére vonatkozik, a nyugta az ellenérték átvételét igazolja.

A szigorú számadású nyomtatványokról nyilvántartást kell vezetni a számla tulajdonosának! (A gépi úton kiállított számlák is szigorú számadásúak, a program kihagyás és ismétlés nélkül adhatja a sorszámot. A gépi úton kiállított számlák, egyszerűsített számlák és nyugták esetében a felhasználónak rendelkeznie kell a fejlesztő (programozó) nyilatkozatával, mely igazolja, hogy a használt szoftver minden törvényi előírásnak megfelel) Szigorú számadású nyomtatványok:

- Számla
- Egyszerűsített számla
- Nyugta
- Külföldi és belföldi kiküldetési rendelvény
- Kézpénzcsekkek, elszámolási utalványok, szállítólevelek, ajándékozási utalványok, étkezési utalványok
- MÁV fuvarlevelek,
- Kiadási és bevételi pénztárbizonylat, raktári bevételi és kiadási bizonylat, minőségtanúsítványok stb..

- Készpénzfizetési számla és az értékpapírok minden fajtája

SZÁMLA Sorszám: **BD8LA** 0024994

A szállító (név, irányítószám, cím, telefax, postafiók, bankszámla száma és megnevezése):				A vevő (név, irányítószám, cím, bankszámla száma és megnevezése):			
Adóazonosító szám:							
A megrendelés száma:	A fizetés módja:	A teljesítés időpontja:	A számla kelte:	Fizetési határidő:	A kimenő számla sorszáma:		
Egyéb adatok:				A vevő belső sorszáma:		Könyvelési számlaszám:	
A termék (szolgáltatás) megnevezése, besorolási száma, egyéb jellemzői	Mennyiségi egység	Mennyiség	Egységár (ÁFA nélkül)	Érték (ÁFA nélkül)	ÁFA kulcsa	Áthárított ÁFA összege	Érték (ÁFA-val együtt)
A számlában szereplő ÁFA részletezése	%	%	%	Összesen			
Számlaérték ÁFA nélkül							
Az ÁFA összege							
A számla végösszege							
Kérjük a számla összegét a bankszámlára átutalni és az átutalásnál a kimenő számla sorszáma hivatkozni. Késedelmes fizetés esetén a szerződésben/vagy a jogszabályban meghatározott kamatot számítjuk fel.							
1	Kiadó: kelet aláírás	Átvevő: kelet aláírás	Minőségi átvevő: kelet aláírás	Átvételi feljegyzések:			Készletkönyvelő: kelet aláírás
				P.H.			

B.10-06 r.sz. METALEN Nyomda E-mail: metalen@t-online.hu 2008-ban gyártott

5. ábra. Számla

Készpénzfizetési számla Számlasorsszám: NZOEA 0005901

A számlakibocsátó neve, címe:		A vevő neve, címe:		A számla kelte:	
Adóigazgatási száma:					
A termék vagy szolgáltatás					
Megnevezése, besorolási száma, egyéb jellemzői	menny. egysége	mennyisége	egységára (ált. forg. adóval növelt)	értéke, mely% ÁFA-t tartalmaz	értéke, mely% ÁFA-t tartalmaz
Számleérték:					
(A számla adótartalma%-nál%%-nál%)					
1	A számla fizetendő végösszege				

B.13-373 r.sz. METALEN Nyomda 2010-ben gyártott

6. ábra. Készpénzfizetési számla

Szakmai továbbképzések

A vállalkozás sikerességét csak részben határozza meg az, hogy milyen terméket forgalmaz, vagy milyen szolgáltatást nyújt egy vállalkozás.

Nagyon fontos a folyamatos képzése a vállalkozás vezetőinek és alkalmazottainak egyaránt. Hiába alkalmaz könyvelőt a cég, a legfontosabb gazdasági, számviteli változásokkal a jó vezető tisztában van. A folyamatosan változó technika, technológia is szükségessé teszi a folyamatos képzést, oktatást. Az új termékek bevezetése is indokoltá tehetik, azt, hogy alkalmazottait továbbképzzi a cég. A továbbképzések költsége leírható a bevételből. (az oktatás 0%-os áfakulcs alá tartozik).

A gazdálkodó szervezetek jelentős része a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. Törvény rendelkezésének értelmében szakképzési hozzájárulás fizetésére kötelezett. A szakképzési hozzájárulás adójellegű költségvetési befizetés. A szakképzési hozzájárulás mértéke a bérköltség 1,5 %.

A szakképzési hozzájárulás teljesíthető:

- Gyakorlati képzés megszervezésével
- Felnőttképzési-,/tanulmányi szerződés megkötésével
- Munkaerőpiaci Alapba történő közvetlen befizetéssel
- Fejlesztési támogatással

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Keresse meg interneten a 2009. évi CXV. Törvényt (az egyévi vállalkozóról és az egyéni cégről), tanulmányozza azt, majd társaival beszélje meg annak tartalmát.

Keresse meg interneten a 2006. évi IV. Törvényt a gazdasági társaságokról, tanulmányozza azt, majd társaival beszélje meg annak tartalmát.

Keresse meg az interneten a <http://portal.ksh.hu> KSH honlapján a szakmakód jegyzéket, tanulmányozzák társaival, keressenek meg 5 szabadon (vagy a tanár által megadott) választott szakma szakmakódját. (segítség: szakmakódot a bal oldali menüsor, Szolgáltatások címszó Osztályozások menüpont alatt találja)

Keressen környezetében különböző vállalkozásokat, érdeklődjön arról, mivel foglalkozik a társaság, Beszéljék meg társaival milyen vállalkozási formába sorolható a vállalkozás jellege szerint.

Keresse meg az interneten a <http://www.vallalkozas-online.hu/cegalapitas.htm> oldalt, tanulmányozza annak tartalmát. Beszéljék meg társaival az ott olvasottakat.

Keresse meg interneten az Áfa törvényt, (2007. évi CXXVII. Törvény) tanulmányozza azt, majd beszélje meg társaival annak tartalmát.

Keresse meg interneten a 1995. évi CXVII. Törvényt a személyi jövedelemadóról, tanulmányozza azt, majd társaival beszélje meg annak tartalmát.

1. sz. gyakorló feladat

Egy bútorboltban négyfajta terméket vásárolnak. Van olyan termék melynek a nettó ára, még másoknak a bruttó ára ismert. A boltvezető önt kéri meg, hogy töltsé ki az alábbi táblázatot, (ha a termékek mindegyike 25%-os áfakulcs alá tartozik).

Termék neve	Nettó ára	Áfa értéke	Bruttó ára
hűtőszekrény	62000 Ft		
konyhabútor	143000Ft		

dohányzó asztal			43215 Ft
szekrény			678000 Ft

2. sz. gyakorló feladat.

Egy gazdasági társaság vagyona 4,2 millió Ft. Szállító partnereinek 2,2 millió forinttal, az adóhatóságnak 750000 Ft-tal még a bankjának 1550000 Ft-tal tartozik. Milyen összegű tartozás hajtható be a vállalkozás vagyonából, illetve a társaság tagjainak vagyonából: ha 1, a társaság önálló jogi személy; 2, nem önálló jogi személy?

Megoldás:

1.sz gyakorló feladat

Termék neve	Nettó ára	Áfa értéke	Bruttó ára
hűtőszekrény	62000 Ft	15500 Ft	77500 Ft
konyhabútor	143000Ft	35750 Ft	178750 Ft
dohányzó asztal	34572 Ft	8643 Ft	43215 Ft
szekrény	542400 Ft	135600 Ft	678000 Ft

2. sz. gyakorló feladat

1, A törzstőke erejéig hajtható be a követelés

2, A teljes tartozás behajtható a (vállalkozást vezető) beltagon.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Válaszoljon az alábbi kérdésre.

Lehet-e munkáltató az egyéni vállalkozó?

2. feladat

Válaszoljon az alábbi kérdésre.

Melyek a jogi személyiség nélküli és melyek a jogi személyiségű gazdasági társaságok?

3. feladat

Válaszoljon az alábbi kérdésre.

Mit nevezünk a vállalkozás tőkéjének?

4. feladat

Határozza meg, hogy az alábbi példában a vállalkozásnak áfa visszaigénylési vagy befizetési kötelezettsége van és milyen összegben.

Egy kereskedelmi Kft egy általa forgalmazott terméket bruttó 125000Ft beszerzési áron vásárolt meg. (A termék 25%-os áfakulcs alá tartozik). A boltjában ezt a terméket 150000 Ft-os nettó áron értékesítette. Határozza meg;

1 a termék bruttó értékesítési árát;

2, a termék forgalmazása után mennyi áfa befizetési kötelezettsége vagy mennyi áfa visszaigénylési lehetősége lesz.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Az egyéni vállalkozó – mint munkáltató – alkalmazottat, bedolgozót, segítő családtagot, középfokú szakoktatási intézményi tanulót (szakmunkás-tanulót) foglalkoztathat. Az alkalmazottak számát a törvény nem korlátozza.

2. feladat

1. Jogi személyiség nélküliek:
 - a) Közkereseti Társaság (kkt)
 - b) Betéti társaság (Bt)
2. Jogi személyiségűek
 - a) Korlátolt felelősségű társaság (Kft)
 - b) Részvénytársaság (Rt) mely lehet nyitott és zárt
 - c) Közös vállalat

3. feladat

A tőke olyan felhalmozott érték, amely működése során értéktöbbletet hoz létre.

4. feladat

Bruttó ár= nettó ár+áfa

1, $150000\text{Ft} \cdot 0,25 = 37500\text{ Ft}$. Eladási ár: $150000\text{Ft} + 37500\text{ Ft} = 187500\text{ Ft}$.

2, 25%-os áfakulcs esetén az adótartalom: 20%, így bruttó 125000Ft-nak az áfa tartalma: 25120 Ft. Ez az előzetesen felszámított áfa. A fizetendő áfa (lásd fent): 37500 Ft. Tényleges befizetés: a fizetendő és az előzetesen felszámított áfa különbsége: 12380 Ft.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

www.vallalkozas-online.hu (2010. 07. 16.)

www.vallalkozasi-formak.hu (2010. 07. 17.)

2006. évi IV. Törvény a gazdasági társaságokról (2010. 07. 18)

2009. évi CXV. Törvény az egyéni vállalkozásról és az egyéni cégről (2010. 07. 17.)

2003. évi. LXXXVI. Törvény a szakképzésről és a képzés fejlesztésének támogatásáról.(2010. 07. 19.)

Horváthné Herbáth Mária – Stágel Imréné: Kereskedelmi és vállalkozási alapismeretek KJK Kerszöv 2000

Dr. Szirmai Péter – Szomor Tamás: Üzleti terv, Üzleti tervezés Nemzeti Tankönyv Kiadó 1999

AJÁNLOTT IRODALOM

Hajós Ferenc–Eperjesi Zsuzsanna: Jogi és vállalkozási ismeretek Nemzeti Tankönyvkiadó–Tankönyvmester Kiadó 2002

A(z) 0886–06 modul 004–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 582 12 0000 00 00	Ipari alpinista
31 582 15 0100 31 01	Építési kisgépezelő
31 582 20 0000 00 00	Vízűtfűró
31 543 05 0100 31 01	Kishajó-karbantartó
31 853 04 0100 31 01	Településtisztasági szippantógépezelő
33 621 01 0001 51 01	Vincellér
31 582 03 0100 21 01	Darukötöző
31 582 04 0100 31 01	Hő- és hangszigetelő
54 543 01 0000 00 00	Építőanyag-ipari technikus
31 582 07 1000 00 00	Épület- és építménybádogos
33 582 04 0100 21 01	Mázoló, lakkozó
33 582 04 0100 21 02	Plakátragasztó
31 582 14 0100 31 02	Műkőkészítő
31 582 17 0000 00 00	Tetőfedő
31 582 17 0100 31 01	Nádtetőkészítő
31 582 19 0100 21 01	Képeretező
51 525 01 0100 31 01	Autóbontó
51 525 01 0100 21 01	Autómosógép-kezelő
31 525 01 0000 00 00	Gumiabroncs-javító és kerékiegyensúlyozó
31 841 01 0010 31 01	Autóbuszvezető
31 841 01 0010 31 02	Tehergépkocsi-vezető
31 525 02 1000 00 00	Járműfényező
33 582 01 0100 21 01	Állványozó
33 582 02 0100 31 01	Árnyékolástechnikai szerelő
33 582 03 0100 31 01	Hidegburkoló
33 582 03 0100 31 03	Parkettás
31 582 03 0000 00 00	Építményszerkezet-szerelő
31 582 04 0000 00 00	Építményszigetelő
31 582 04 0100 31 02	Vízszigetelő
33 582 04 0100 31 01	Szobafestő
33 582 04 0100 31 02	Tapétázó
31 582 13 0000 00 00	Kályhás
31 582 13 0100 31 01	Cserépkályha-készítő
31 582 13 0100 31 02	Kandallóépítő
31 582 14 0000 00 00	Kőfaragó, műköves és épületszobrász
31 582 14 0100 31 01	Kőfaragó, épületszobrász
31 582 14 0100 31 03	Sírkőkészítő
31 582 15 0100 21 02	Építményvakoló kőműves
31 582 15 0100 21 03	Épületfalazó kőműves
31 582 15 0100 31 02	Gépi vakoló
31 582 19 0000 00 00	Úveges és képeretező
52 525 01 0100 52 01	Gépjárműriasztó-szerelő
31 543 05 0000 00 00	Kishajóépítő, -karbantartó
33 525 01 0010 33 01	Kerékpárszerelő
31 853 04 0000 00 00	Köztisztasági munkagép- és járműkezelő
33 582 02 0100 21 01	Szárazépítő
33 582 03 0100 31 02	Melegburkoló
31 582 05 0100 21 01	Zsaluzóács
31 582 15 0100 21 01	Beton- és vasbetonkészítő
54 582 04 0000 00 00	Mélyépítő technikus
52 525 01 1000 00 00	Autóelektronikai műszerész
51 525 01 0100 31 02	Autókarbantartó és -ápoló
31 525 03 1000 00 00	Karosszérialakatos
31 582 05 0000 00 00	Építményzsaluzat-szerelő
33 582 04 1000 00 00	Festő, mázó és tapétázó
33 525 01 0010 33 02	Motorkerékpár-szerelő
33 582 01 1000 00 00	Ács, állványozó
33 582 02 0000 00 00	Belsőépítési szerkezet- és burkolatszerelő
33 582 03 1000 00 00	Burkoló
51 525 01 1000 00 00	Autószerelő
31 582 15 1000 00 00	Kőműves

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

15 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató